

SKOGSLEKAR I TYRESTA

*I DET HÄR HÄFTET FINNS NÅGRA ÖVNINGAR
SOM HANDLAR OM SKOGEN OCH ÄR ANPASSADE
FÖR BARN I FÖRSKOLAN.*

*TANKEN ÄR ATT BARNEN SKA UPPTÄCKA OCH
LÄRA KÄNNA SKOGEN GENOM ATT BEKANTA SIG
MED OLIKA ARTER, INSPIRERAS
OCH KÄNNA SIG HEMMA.*

*ÖVNINGARNA GENOMFÖRS BÄST UTOMHUS,
I SKOGEN!*

KOPPLINGAR TILL LÄROPLANEN

Övningarna kopplar till följande delar ur förskolans läroplan (Lpfö 98:10) och ska sträva efter att varje barn

- Utvecklar sin nyfikenhet och sin lust samt förmåga att leka och lära
- Utvecklar självständighet och tillit till sin egen förmåga
- Utvecklar sin förståelse för naturvetenskap och samband i naturen, liksom sitt kunnande om växter och djur
- Utvecklar sin förmåga att urskilja, utforska, dokumentera, ställa frågor om och samtala om naturvetenskap

Övningarna är utformade av naturum Nationalparkernas hus, med inspiration från "Att lära inne ute", utgiven av Naturskoleföreningen 2013.

Lekarna passar bra som en förberedelse inför ert besök i Tyresta.

Eller som ett sätt att följa upp besöket hemma på förskolan.

Ni är förstås också varmt välkomna att leka här

– i Tyrestas urskogar!

BÖRJA GÄRNA
MED EN
NAMNLEK!

En bra inledning är att barnen får hitta på ett alldeles eget skogsnamn till sig själva. Namnet kan gärna börja med samma bokstav som barnets förnamn. T.ex. Peder Pinne eller Ella Ekorre.

Om barnen inte har börjat bekanta sig med bokstäver kan man ge lite friare instruktioner, d.v.s. att skogsnamnet inte behöver börja på samma bokstav.

Kanske kan man hitta på ett namn med hjälp av ett favoritdjur eller någon skoglig sak som finns i närheten.

Samla gruppen i en ring och låt barn och vuxna presentera sig inför varandra med sitt nya skogsnamn!

EN SKA BORT!

Den här övningen syftar till att utveckla barnens förståelse för samband i naturen och förmåga att urskilja, utforska och ställa frågor om likheter och olikheter.

”En ska bort” passar bra ihop med de båda andra övningarna i det här häftet.

Hela gruppen kan vara med och samla in olika saker från skogen. Ni kan också komplettera med eller endast använda bilder och leksaker som ni redan har.

Läraren väljer ut fyra saker, varav tre har något gemensamt. Låt barnen gissa vilken som ska bort och be de förklara hur de tänker.

Alla svar är rätt och barnen får öva sig i att observera likheter och skillnader och förklara dessa. Övningen kan göras lite mer avancerad genom att barnen själva får vara den som väljer ut fyra saker.

GE NAMN TILL NATUREN!

”Ge namn till naturen” syftar till att låta barnen urskilja, utforska och dokumentera olika arter samt väcka frågor och samtal.

Precis som Carl von Linné måste man studera ett ting noga för att kunna ge det ett passande namn!

I den här övningen får barnen i uppdrag att gå på jakt efter skogens skatter.

Det kan vara stora saker, som en stenbumbling, träd eller stubbe. Eller så kan det vara något litet som får plats i fickan. Ett blad, blommor, stenar, pinnar, frön eller kanske en insekt! (På vintern kan man ruska granens grenar över ett vitt tråg och få fram några insekter som är aktiva även när det är kallt).

Undersök tillsammans de skatter som barnen funnit. Är det mjukt, hårt, kallt eller varmt. Om det är ett djur – hur rör det sig? Har den många ben? Vilka färger och mönster? Är den vacker?

När ni har vänt, vridit och undersökt kan ni gå ett steg vidare och fundera på varför det är så eller så. T.ex. varför skalbaggen har sex ben, eller varför bäret smakar sött eller kotten har trillat ned till marken?

Utifrån era observationer får barnen ge ett namn till sin upptäckt.

Dokumentera gärna med foto och ordna vernissage för barnens vuxna!

Förslag på utrustning:
Tråg, småburkar med lock,
luppar, kamera

Att tänka på:

Insamling av djur och växter måste ske varsamt. Om ni gör er övning i Tyresta går det bra att hålla till i naturreservatet och i Tyresta by.

I själva nationalparken är insamling av växter och djur inte tillåtet.

VAD ÄTER RÄVEN?

Temat för den här övningen handlar om djurens matvanor. Det finns växtätare, rovdjur, allätare och nedbrytare.

Leken bygger på att barnen ska utforska olika samband i naturen, liksom sitt kunnande om växter och djur.

Börja med att leta upp en yta där fyra hörn kan markeras. De olika hörnen får namn efter djurens olika matvanor; växtätare, rovdjur, allätare och nedbrytare. För att underlätta kan man vid varje station lägga ut bilder eller leksaker som föreställer djur i de olika kategorierna, t.ex. några utvalda rovdjur i rovdjurshörnet.

Barnen ska befinna sig utspridda inom lekområdet. Om läraren säger "älg" måste var och en fundera på vad älgen äter, och sedan springa till det hörn man tror är rätt.

Barnen kommer kanske att springa till olika hörn, så efter varje omgång ger läraren det rätta svaret.

Förberedelser:

Låna gärna böcker eller prata om att djuren i skogen äter olika saker. För hur skulle det bli om alla åt samma mat?

Och titta gärna lite närmare på några av de utvalda djuren och studera hur deras tänder och kroppar är anpassade för en viss sorts mat. Rävns vassa hörntänder behövs för att kunna slita sönder kött. Och korsnäbbens näbb är perfekt konstruerad för att pilla ut de små fröna ur granens kottar.

Skriv eventuellt ut djurbilder för att lägga i de olika hörnen.

Växtätare i Tyresta nationalpark:

Rådjur, skogshare, älg, sork, snigel, **korsnäbb**, gräsand, bäver, bärfis, snytbagge

Rovdjur i Tyresta nationalpark:

Räv, fiskgjuse, korsspindel, snok, abborre, näbbmus, fladdermus, trollslända, sparvuggla, jordlöpare, hackspett

Nedbrytare i Tyresta nationalpark:

Daggmask, gråsugga, svampar, tickor, bakterier, hoppstjärt, **tordyvel**, dödgrävare, raggbock

Allätare i Tyresta nationalpark:

Grävling, vildsvin, igelkott, korp, myra, skata, skogsmus, mård, padda, **tjäder**, salamander

Det här är några exempel på djur som finns i Tyresta och som kan användas i leken.

Flera av djuren finns i utställningen på naturum, Nationalparkernas hus! Leta i montrarna och öppna luckorna för att bekanta er närmare med djuren!

Eller leta upp bilder med hjälp av internet och böcker.

